

[Alfred Jensen.]

godkendes af NATO? For hvis den ikke kan det, synes jeg, det er ørkesløst at ofre penge derpå. Vi ved jo, at hensigten med denne diskussion blot er at tilsløre, at ordføreren for forslagsstillerne er gået ind for Atlantpagten uden egentlig at have taget de forbehold, som han nu bagefter søger at tage. Altså, først er det ærede medlem gået ind for Atlantpagten, og derefter er han kommet i tanker om alle de farer og risici, der var derved, både af økonomisk og af menneskelig karakter. Det ærede medlem kan selvfølgelig have lov til at forsøge at tilsløre sin stilling og forplumre vandene for dette lands befolkning, men der er dog ingen grund til, at staten skal betale mange penge, for at dette spil kan drives videre. Derfor vil jeg gerne have klarhed over, om en sådan ordning overhovedet kan godkendes af NATO, eller om de beslutninger, man har truffet, er af en sådan beskaffenhed, at det er ganske udelukket. Hvis det er tilfældet, synes jeg ikke, man skal lave nogen udvalgsbehandling; så må man hellere putte forslaget hen, hvor det hører hjemme: i papirkurven.

Ordføreren for forslagsstillerne (Viggo Starcke): Jeg vil gerne takke den højt-ærede minister og de ærede ordførere for den relativt venlige modtagelse af det foreliggende forslag og sige, at fra vor side er forslaget ment som retningslinier, som ramme, som skitse, og det udvalgsarbejde, der er udført, og som skal fortsættes, skulle gå ud på at udfylde denne ramme og undersøge retningsliniernes holdbarhed, være et forsøg på, om jeg så må sige, at sætte kød på skelettet og inspirere det med den ånd, der skal besjæle dette kød.

Hvis man skal bedømme et sådant forslag, kan det være nødvendigt at belyse det ved et eksempel, og som eksempel kan man vælge den bestående forsvarsordning, det bestående lægdsvæsen og Danmarks bestående traktatmæssige forpligtelser. Det må siges at være en realistisk basis, hvis man vil danne sig et skøn over forslagets holdbarhed og forslagets virkning.

Fra vor side lægger vi stor vægt på frivillighedsprincippet. Dels mener vi, at frivillighedsprincippet er en retlighed, som det enkelte menneske har, dels at frivillighedsprincippet i dag er rykket ind i en ny belysning ved simpelthen at være basis

og betingelse for effektiviteten af et forsvar. Frivillighedsprincippet falder på en måde i to grupper, dels den enkelte persons krav på frivilligheden, dels samfundets krav på en beskyttelse af samfundet som helhed og dermed af de enkelte personer.

Ved at lade tilslutningen til forsvaret ske frivilligt vil man fremme befolkningens moralske og psykiske modstandsevne, og — det er meget vigtigt — man vil øge det enkelte menneskes følelse af ansvar. Det moderne samfund respekterer som bekendt, at personer af særlige grunde ikke ønsker at gribe til våben mod andre. Personer, som ikke har fremført sådanne særlige grunde og ikke har opnået fritagelse for deltagelse i forsvaret, må til gengæld forudsættes at ville deltage i landets forsvar med deres egen person. Da dette gælder den største del af befolkningen, ses der ikke at være noget til hinder for, at forsvaret bygges på frivilligt grundlag. Er den nævnte forudsætning ikke tilstede blandt de personer, som skal udgøre landets væbnede styrker, vil landets forsvar bryde sammen også under den nuværende ordning, såsnart det bliver udsat for belastning.

Den frivillige tilslutning til forsvaret vil fremme den moralske og psykiske modstandsevne. Hvis den militære tjeneste skal forløbe tilfredsstillende, må forsvarets personale nære loyalitet, hengivenhed og solidaritet overfor forsvaret. Graden af disse følelser vil normalt være større hos den, der af egen fri vilje er gået ind i forsvaret, end hos den, der baglæns er tvunget ind i det. Det frie valg af tilslutning til de væbnede styrker vil øge følelsen af den enkeltes medansvar for landets forsvar. Den moderne krigsførelse stiller meget større krav til den enkelte militærpersons selvstændighed end tidligere. Hans personlige medansvar for, at forsvaret skal lykkes, er vokset med den tekniske udvikling, og også følelsen af medansvar vil være større hos den frivillige end hos den tvangsudskrevne.

Der er da også i tidens løb her i tinget fremsat forslag om værnepligtens ophævelse, således i 1924 og i 1929 af den socialdemokratiske og den socialdemokratisk-radikale regering. Det faste befalingsmandskorps, som vi har i vort forsvar, har altid været tilvejebragt på frivilligt grundlag. Siden året 1940 har en række begivenheder støttet antagelsen af, at et dansk forsvar i sin helhed faktisk kan opbygges på fri-